

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών (ΕΕ L 310, σ. 1)

Διατακτικό

Το Δικαστήριο αποφασίζει:

- 1) Η Ελληνική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή της προς την οδηγία 2005/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής.
- 2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Διάταξη του Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 24ης Απριλίου 2009 — Κούκου κατά Ελληνικού Δημοσίου

(Υπόθεση C-519/08)

«Άρθρο 104, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας — Κοινωνική πολιτική — Οδηγία 1999/70/ΕΚ — Ρήτρες 5 και 8 της συμφωνίας-πλασίου για την εργασία ορισμένου χρόνου — Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στον δημόσιο τομέα — Διαδοχικές συμβάσεις — Υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων — Μέτρα για την πρόληψη των καταχρήσεων — Κυρώσεις — Απόλυτη απαγόρευση μετατροπής των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου στον δημόσιο τομέα — Συνέπειες της μη ορθής μεταφοράς μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο — Ερμηνεία σύμφωνη με την οδηγία»

1. *Κοινωνική πολιτική — Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP — Οδηγία 1999/70 — Μέτρα πρόληψης της καταχρηστικής χρησιμοποίησης διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου (Οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου, παράρτημα, ρήτρες 5, σημείο 1, στοιχείο α', και 8, σημείο 3) (σκέψεις 48, 59, 72, 81, 91, 102, 133, διατακτ. 1-6, 8)*

2. *Κοινωνική πολιτική — Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP — Οδηγία 1999/70 — Απαγόρευση της υποβάθμισης του επιπέδου προστασίας των εργαζομένων στον τομέα που καλύπτει η εν λόγω συμφωνία (Οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου, παράρτημα, ρήτρες 5, σημείο 1, και 8, σημείο 3) (σκέψη 124, διατακτ. 7)*

Αντικείμενο

Αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως — Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών — Ερμηνεία των ρητρών 5 και 3, του παραρτήματος της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ L 175, σ. 43) — Αντικειμενικοί λόγοι δικαιολογούντες την άνευ περιορισμού ανανέωση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου — Υποχρέωση, απορρέουσα από την εθνική νομοθεσία, συνάψεως τέτοιων συμβάσεων — Απαγόρευση θεσπίσεως διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη που να υποβαθμίζουν το επίπεδο προστασίας των εργαζομένων — Έννοια της υποβάθμισης

Διατακτικό

Το Δικαστήριο διατάσσει:

- 1) Η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1999 και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP, έχει την έννοια ότι απαγορεύει τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, όταν ως μοναδικός δικαιολογητικός της λόγος προβάλλεται ότι την προβλέπει μια γενικού περιεχομένου νομοθετική ή κανονιστική διάταξη κράτους μέλους. Αντιθέτως, ο όρος «αντικειμενικοί λόγοι», κατά την έννοια της ρήτρας αυτής, σημαίνει ότι η χρησιμοποίηση αυτού του ιδιαίτερου είδους εργασιακής σχέσης, όπως την ορίζει η εθνική ρύθμιση, δικαιολογείται μόνον από την ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων που αφορούν, ιδίως, την οικεία δραστηριότητα και τις συνθήκες άσκησης της.
- 2) Η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία, μολονότι επιβάλλει, ως μέτρο πρόληψης της καταχρηστικής χρησιμοποίησης διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, την τήρηση ανωτάτων ορίων όσον αφορά τη συνολική τους διάρκεια, προβλέπει εξαιρέσεις από τα όρια αυτά σε σχέση με

ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων, εφόσον όμως εφαρμόζεται στους εργαζομένους αυτούς τουλάχιστον ένα από τα μέτρα πρόληψης της καταχρηστικής χρησιμοποίησης διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου που απαριθμούνται στην εν λόγω ρήτρα.

- 3) Η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαίσου για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει, ως μέτρα για τον κολασμό της καταχρηστικής χρησιμοποίησης διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, την καταβολή στον εργαζόμενο του μισθού του και μιας αποζημίωσης, καθώς και την επιβολή ποινικών και πειθαρχικών κυρώσεων, εφόσον το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής και η εφαρμογή στην πράξη των οικείων διατάξεων του εσωτερικού δικαίου τις καθιστούν κατάλληλο μέτρο για την πάταξη της καταχρηστικής χρησιμοποίησης από τις διοικητικές αρχές διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.
- 4) Η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαίσου για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι, εφόσον το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι η εσωτερική έννομη τάξη του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους δεν προβλέπει, όσον αφορά τον δημόσιο τομέα, άλλο αποτελεσματικό μέτρο για την αποτροπή και, ενδεχομένως, την επιβολή κυρώσεων για την καταχρηστική χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, απαγορεύει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθόσον δεν εφαρμόζεται *ratione temporis* σε διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που συνήφθησαν ή ανανεώθηκαν μετά τη λήξη της προθεσμίας που έτασσε η οδηγία 1999/70 για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο, σε περίπτωση που οι συμβάσεις αυτές δεν ίσχυαν πλέον κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της εν λόγω εθνικής ρύθμισης ή εντός του τελευταίου τριμήνου πριν από την ημερομηνία αυτή.
- 5) Σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, όταν η εσωτερική έννομη τάξη του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους προβλέπει, στον επίμαχο τομέα, άλλα αποτελεσματικά μέτρα για να αποτρέπεται και, εν ανάγκη, να τιμωρείται η καταχρηστική χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου κατά την έννοια του σημείου 1 της ρήτρας αυτής, η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαίσου για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι δεν κωλύει την εφαρμογή κανόνα του εθνικού δικαίου που απαγορεύει απόλυτα, όσον αφορά συγκεκριμένα τον δημόσιο τομέα, τη μετατροπή σε σύμβαση αορίστου χρόνου μιας σειράς διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, οι οποίες, καθόσον έχουν ως αντικείμενο την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών του εργοδότη, πρέπει να θεωρούνται ως

καταχρηστικές. Ωστόσο, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει κατά πόσον οι προϋποθέσεις εφαρμογής καθώς και η εφαρμογή στην πράξη των οικείων διατάξεων του εσωτερικού δικαίου τις καθιστούν κατάλληλο μέτρο για την πρόληψη και, ενδεχομένως, την πάταξη της καταχρηστικής χρησιμοποίησης από τις διοικητικές αρχές διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.

- 6) Η ρήτρα 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει, κατ' αρχήν, την υπαγωγή των διαφορών που αφορούν την καταχρηστική χρησιμοποίηση, στον δημόσιο τομέα, συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου στην αποκλειστική δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων. Ωστόσο, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να μεριμνήσει για τη διασφάλιση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, με παράλληλη τήρηση των αρχών της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας.
- 7) Η ρήτρα 8, σημείο 3, της συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία θέτει, για τη διαπίστωση της υπάρξεως καταχρηστικής χρησιμοποίησης συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, πρόσθετες προϋποθέσεις σε σχέση με εκείνες που προέβλεπε το προϊσχύον εσωτερικό δίκαιο και ιδίως το άρθρο 8, παράγραφος 3, του νόμου 2112/1920, περί υποχρεωτικής καταγγελίας συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων, εφόσον το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι προϋποθέσεις αυτές είτε αφορούν περιορισμένη κατηγορία εργαζομένων που έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου είτε μπορούν να αντισταθμίζονται με την έκδοση μέτρων για την πρόληψη της καταχρηστικής χρησιμοποίησης συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου κατά την έννοια της ρήτρας 5, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαisiού.
- 8) Απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ερμηνεύσει τις οικείες διατάξεις του εσωτερικού δικαίου, στο μέτρο του δυνατού, κατά τρόπο σύμφωνο με τις ρήτρες 5, σημείο 1, και 8, σημείο 3, της συμφωνίας-πλαisiού για την εργασία ορισμένου χρόνου, καθώς και να εξετάσει στο πλαίσιο αυτό αν μια διάταξη του εσωτερικού δικαίου, όπως το άρθρο 8, σημείο 3, του νόμου 2112/1920, πρέπει να εφαρμοσθεί στην υπόθεση της κύριας δίκης αντί ορισμένων άλλων διατάξεων του δικαίου αυτού.